

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.
---	--	---

Pitreich + Tisza.

Pitreich közös hadügyminiszter rugott egyet a magyar közjogon s Tisza István gróf, a magyar kormányelnök lakáj módjára bajlongott a rugás után Bécs felé s a magyar közszellem sutba vetésével az osztrák hadsereg közszelleme mellett dicsimunszt zengett. Pitreich szerint nincs közös vezénylet alatt egyesített magyar és osztrák hadsereg, hanem létezik egy néphadsereg, mely közös föderális szervezetében a nemzetiségek jogainak egyenlő biztosításával áll fenn. E büzhödött osztrák szellem, e közjogi hülyeség mellett a magyar kormányelnök a magyar törvényhozás tanácsstermében tapsol és tapsolnak vele együtt mindazok, akik törvényhozói tisztükben az önös hatalmi érdekek bármely eszközzel való biztosítását tekintik életcéljuknak.

A tüzes üszköt ismét odavetették a már-már békés tevékenység felé közeledő ellenzéki táborba. A harc tüze ismét tápot kapott, pedig ugyancsak itt volna már az komoly munkásság ideje. Figyelemre méltó veszély fenyegeti az ország anyagi érdekeit. A közmunka hatalmas gépezete áll s az osztrák részről időnkint felújuló igazságok további akadémikus vitákkal feese-

reltetik el a közidőt, melynek pedig most már sürgős munkával kellene eitelni. Az ujoncmegajánlási törvényjavaslat után az indemnitást kell tárgyalni, ezt követi a beruházási törvényjavaslat megvitatása s gyors egymásutánban az 1904. évi költségvetés s az 1904. évi ujoncjavaslatok kerülnek sorra.

Ily tartalmas munkaprogramm mellett államférfiak a helyett, hogy a komoly tevékenység utját egyengetnék: tudatlanságból vagy a magyar nemzet iránt érzett gyűlölethöz tesznek oly kiéleltéseket, melyek köztörvényeink szellemével ellenkeznek s nemzeti érzésünket vérgigérik. Nem tudják, vagy tudni nem akarják, hogy a magyar nemzetnek legnagyobb hatalma mindenkor erős nemzeti érzése volt, mely csodás diadalokat aratott egy ezredéven át Forrása e nemzeti érzésnek a közös vér. Tartalma az ember eszményéről alkotott közös fogalom. Alapja a nagy nemzeti mult — dicsőségével és szenvedésével egyaránt. Színtere a vérel aztatott haza földje, amelyben őseink nyugosznak s a melyből bölcsönk és sirkeresztünk fája kisarjadott. Lelke pedig ennek egy láthatatlan erő, a melyet nemzeti géniuszunk nevezünk, ami rányomja eltörölhetetlen bélyegét minden fiának alkotására.

Ezt a nemzeti érzést bilincsbe verve űzik ki hadseregünkből, saját fiaink lelkéből. A veszélyt nem látják. Nemzeti érzésünkben rejlő erőnk el nem ismerik, meg nem becsülik. Hűségünkben nem hisznek. Törvényeinket nem tisztelik. Lelkünk jogos vágyait nem fogadják el. Többet tesznek ennél, mint hogy szellemet oktrojálnak ránk s a közjogi ügyekben, szabályzatokban s törvényekben odóvá. A nemzet élete maga öncél s ennek a célnak biztosítására szolgál a hadsereg, mely legpregnansabb megnyilatkozása a nemzet országló erejének. Hisz a hadsereg tulajdonképeni célja nem más, mint megvédeni a nemzetet, hogy az fájának külön nemzeti céljait megvalósítani és sajátosságait előbbre vinni bírja.

Nem a legnagyobb foku tökéletlenség-e tehát, hogy német nyelv és osztrák szellem uralkodik hadseregünkben, a mi fiainkon? Német a hadsereg nyelve, pedig a Habsburgok országaiban csak egy törpe minoritás vallja anyanyelvének és szelleme osztrák, mikor ma már maguk az osztrákok maguk is tömegesen lesznek hűtlenek Ausztriához. A „közös“ és „egységes“ lepel alá rejtett s a hadseregben tényleg érvényesített osztrák szellem propagálása a magyar nemzeti érzés rovására

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

VISSZAEMLEKÉZÉSEK A BOSZNIAI OCCUPATIÓRA 1878-İK ÉVBŐL.

Irta: Kálmán Lajos, királyi járásbíró.

(Vége.)

Itt a táj igen szép sík, néhol apró cserjék tarkítják az egyformaságot. Fel-felűnnek egyes majorságok, honnét a lakosság fehér kendővel kezében bámult bennünket, a mezőkön szerteszéjjel gulya, ménes legelt. Míg távolból domborodtak ki a nagy hegyek egész teljességükben, melyeket már eleve is szidunk, mert tudtuk, hogy az előttünk elterülő hegycsoportozat áthágása sok verítékünkbe került!

A Száván való átkelés napjától kezdve elkezdődtek reánk nézve mindazon nélkülözések, melyek a haditörténelemben ritkítják párukat. Kevés kenyérünk meg Samác alatt elfogyasztván, a kenyeres, vagy bakásan szólva „koldus tarisznya“ üresen fityegett oldalunkon, hirdetve a beköszöntött böjtöt. Tarisznyainknak ezen üressége a menetezés tekintetéből nagyon jó volt, de a gyomor kívánalmaira való tekintetből nagyon nem! Reggel 4 óra óta talpon voltunk s a táborhelyet csak estvére reméltük elérhetni.

Szomorú, lecsüggesztett fővel s üres gyomorral egyet-egyet dobva a hátunkon göbbszedkedő borjun, bandukoltunk előre.

Legtöbbnek lába feltörve, a szomjuságtól is kínzóztatva, az egész ezreden bágyadság veti erőt, közben az eső elkezdett esni, mi ugyan némileg

a nap forró hevét enyhítette, de annál nehezebb lett a felszerelés így átváza.

Többen kidőltek közülünk, itt láttam Gebhard Béla (gazdatiszt) és Molnar Lajos (ügyvéd és földbirtokos) önkéntes barátainkat, kik végkimerülésben az ut szélén majdnem eszméletlen állapotban feküdtek. Mellettük elhaladva, szomorú „Isten hozzádot“ mondtam nekik, ki tudja látjuk-e még egymást? Az egész napi menet után én is érzem erőmet fogyni, főképp midőn jó barátainkat elhagyatva láttam az ut szélén. Lelkemben ekkor felmerült a kérdés, hogy tán mégis jobb volna a csaták tüzeben ellenséges golyó által találva elveszni, mint minden segélytől megfosztva az ut porondján kínlódva fetrengni, kitéve esetleg a bennlakók dühének. Mert ilyen volt itt a helyzet, a ki elmarad, az elmarad Isten nevében, történt legyen vele bármi, egy pár ember élete ilyenkor nem jöhet számításba!

Szerencsés volt, a ki kocsi juthatott, de a „maródi“ kocsi sem tudták a sok százával elmaradni s a ránk nehezedeő nyomoruság kinjaival vívódó katonát felszedni. Estve lett, midőn a zuhogó esőben tábori üttöttünk Szatína nevű bosnyák falu mellett.

Ne gondolja ám senki, hogy ez a táborútés talán olyan volt, hogy sátrak álltak volna rendelkezésünkre! Elfoglaltunk egy nagyobb darab földet, a fegyvereket gulyába raktuk, s most már pihenhet szegény baka, ha tudsz a nyakad közé zúduló esőtől! Abban a reménybe voltunk, hogy talán kenyeret kapunk, de ez csak pium desiderium volt, kiadták a parancsot, hogy kenyér nincsen, a ki tud, aludjék. Köszöntük szépen a vigasztalást, mert alvásról sem lehetett szó. Sehol semmi száraz rajtunk, mindenünk elázva, s lefeküdni a sárba

szakadó esőben, jó természet kell hozzá. Fáztunk is kegyetlenül. Tüzzel szó sem lehetett. Hajh! de ez a fiatal erő mit ki nem bír! Lefeküdtem a sárba, kópönyөгemem fejemre huztam s az idő nagy gunyára aludni kezdtem. Nemsokára az ég rajtunk megkönyörülve csatornái folyását beállítá, talpra ugráltunk s kezdtünk magunkon segíteni, a hogy tudunk. A tábor körül cirkálva, találtunk nagy örömünkre egy pár szénabaglyát s jó kerítéseket, melyeket egész dühvel szedtünk széjjel. A szénát alánk s belebujai az éj hidege elől, a kerítéseket meg tüzelni.

Pillanat alatt felgyuladtak a táborotüzek, körülrölve bakákkal, hol száritgatták agyonázott ruháinkat, majd gyomrunk fokozódó parancsszavának engedve, elleptük az éj fekete szárnya alatt a közelünkben volt néhány bosnyák- és török házat, honnét az élelmesebb bakák gyümölcsöt, baromfiakat, malacot, borjut requiráltak, és formális hajtó-vadászatot tartottunk a legelésző baromokra. Láttam, amint a bakák egy kis borjut a falkából kiszakítottak s azt elfogván, jóformán még agyon sem szurták s bögtöt az Isten adta, midőn mar metszették ki oldalából a rostélyosnak valót.

Mintthogy azonban a kicsapongások nagy mértékben üzettek, hogy a magántulajdon védesék, egy pár embert, a mint emlékszem a Ferenc Károly és Albrecht ezredekéből stante pede agyonlöttek, mi egy kissé tisztultabb fogalmakra birta a tulajdon iránt a bakákat.

Éhségünket a másnap kapott kenyér és hus-adagokkal csillapítván, utnak indítottunk.

A fősereg a Gradac felé vezető országúton haladt, míg az én századomnak az a feladat jutott, hogy a fősereget baloldalon védelmezze

Mai lapunk 6 oldal.

egyenesen támadás a dinasztia trónjának biztonsága ellen. A magyar nemzeti erőnek teljes szabadságra van szüksége, hogy megbirkózzék a diszpanziv nemzetiségek félelmesen fejlődő erejével.

Ha valamikor, úgy most lett volna igazán szükség arra, hogy a nemzeti törekvések kifogástalanul alkotmányos jellegét megértsék s e megértés alapján megtalálják a kibontakozást ama béke felé, melynek áldásaira a trón nem kevésbé van ráutalva, mint a nemzet. Ily körülmények között a politika életét a nemzet akarata ellen fordítani: a diplomata legnagyobb baklövése. Ismét belevinni a hadsereget a tusák forgatagába: veszedelmes tapintatlanság Hirdetni ilyenkor egy föderalis közös területen összekovácsolt egységes néphadsereg jogosultságát: közjogi hülyeség. A magyar törvény ugyanis nem ismer egységes hadsereget. Csak magyar hadsereget ismer, melynek, mint az egész véderő kiegyesítőjének, vezérletét, vezényletét és belső szervezetét ő felsége egységesen intézi. Alkotmányunk szerint tehát nem a hadsereg egységes, hanem csak a vezérlete, vezénylete és belső szervezete. Ez nem azt jelenti, hogy a hadsereg nyelve német, a szelleme osztrák legyen; hanem jelenti azt, hogy a technikai szolgálatra vonatkozó utasítás legyen egy s a magasabb hadrendi kötelekék szabályozó szervezete legyen egységes.

Itt volna már az ideje, hogy a *pragmatica sanctiót* s a kiegyezési törvényt a hadseregére vonatkozólag is úgy értelmezzék, amint a törvények intenciója azt megköveteli. Mert ha még *talán* indokolt is a hadsereg közös szervezetének fentartása, nem szabad fedelni, hogy a nemzetnek politikai és gazdasági teljes függetlensége most már nem csak vágy, hanem törvényeinkben biztosított nemzeti törekvés. Hogy ezt *Pitreich* nem akarja elis-

merni a maga osztrák szellemével, ezt valahogy meg lehet magyarázni. De hogy akadjon olyan kormányelnök, aki ezt a felfogást tömjenezze s a magyar parlamentben védje: ez komoly aggodalmakra ad okot.

Apponyi Albert gróf tegnap reflektált a két beszédre. Rámutatott a hadügyminiszteri kijelentésekben rejlő közjogi tévedésekre, a körmére koppintott a miniszterelnöknek, beszélt a magyar tisztek visszahelyezéséről, a katonai nevelésről, az egységesen közös hadseregről. Csillagattatta szónoki tudományát s mikor az ellenzék javában tapsolt az őszinte itéletnek, befejezésül *Apponyi* békejobbot nyújtott Tiszának s arra kérte az ellenzék, hogy tűrjenek, mert világhosszra van szükség, ehhez pedig az első lépés a rendes parlamenti tárgyalások helyreállítása.

Igy kapott a *Pitreich* által ütött seb előkelő helyről flasomot, mely csak akkor, de nem gyógyít. Az obstruálók kisedés csapata pedig folytatja a küzdelmet.

A három kassai vértanu boldoggá avatása.

Róma, jan. 10.

Emlékezetes szép nappá tette folyó év jan. 6-át a katolikus Magyarországra nézve dicsőségesen uralkodó Szent atyánk, X. Pius pápa; ezen a napon hirdette ki ugyanis a magyar katolikus Egyház három nagy fiának boldoggá avatását: *Körösy* (Crisinus) Márk esztergomi kanonok, *Pongrácz* István és *Grodecz* Menyhért jézustársasági atyák a boldoggá avatottak, kik mindhármán az anyaszentegyház iránt való hűségüket rendíthetetlenül megőrizték és véreket ontották szent hitökért.

Vértanuságuk abba az időbe esik, mikor hazánkban a katolikus ügy és a reformáció élethálharcát vívta. 1618-ban kiűtött a harminc éves háború, melyben — mint tudjuk — *Bethlen* Gábor erdélyi fejedelem, mint a protestánsok védel-

mezője, 1621-ig vezető szerepet vitt. Szereplésének főpontja a Felvidék elfoglalása volt s a három kassai vértanu ez alatt a hadművelet alatt nyerte el a vértanuság hervadhatlan pálmáját. Az erdélyi fejedelem kimondott célja a német hadak garázdálkodásának meggátálása lett volna, de ez a cél csakhamar háttérbe szorult s a protestánsok védelme s a katolikusok lehető elnyomása lett az igazi cél. A katolikus Egyház igen sokat szenvedett ebben az időben: templomait elszedték, folyujtogatták, vagy lerombolták, az Egyház vagyona a protestáns urak kezébe került, a hívek pedig végtelen zaklatásoknak és kiméletlen üldözéseknek voltak kitéve. A fölkelő protestánsok azonban legelkeseredettebb dühhöz kitéve az Anyaszentegyház e bátor fiai, s mint hiteles történeti adatok bizonyítják, igen sokan kiérdemelték soraikból példás állhatatosságukkal a vértanuság pálmáját.

A névleg ismert és névtelen sorából különösen kiválik a három kassai vértanu, kiknek boldoggáavatási póre most fejeződött be. *Bethlen* Gábor hű embere, *Rákóczy* György Kassát hatalmába kerítette. Ezzel gyászos idők következtek Kassa város katolikus hívőire: félt lehetett, hogy az örökös üldözésnek és zaklatásnak kitétt város meg fog inogni hitében. *Körösy* Márton esztergomi kanonok maga mellé véve hű társait, *Pongrácz* Istvánt és *Grodecz* Menyhértet, elhatározta, hogy a kassai hívők bátorítására és vigasztalására fölajánlja munkáját, ha kell életét is. Sok szenvedés és veszedelem közt hatoltak Kassáig, hol szereplésük a fölkelőknek hamar szemet szurt s nem tellett bele sok idő, kész volt a terv láb alól való eltételükre. Fölszólították őket, tagadják meg hitüket. A bátor férfiak megvetéssel utasították vissza a fölszólítást. Ekkor bezárták őket lakásukba, s megítölték, hogy onnét kilépjenek. A házat még erős őrséggel is megrakták, nehogy valaki érintkezhessek velök, vagy étellel-itallal lassa el őket. Az így éhhalálra ítélt hősielkü férfiak négy napig teljes megadás-

mely célból bennünket uttalan utakon, hegyes, vadon vidéken keresztül egy bosnyák vezetése mellett vezényeltek. Ki katona volt — s ki a katonai evkónyvekkal ismerős, az tudja, mit tesz oldalvédnek lenni, legkivált olyan görbe országban, mint Bosznia. — A katona kitaró képessége itt igazán próbára van téve azért, mert ut nélkül, többször a vad — előbb soha ember nem látta — sürű bozótokat szuronnal szétvagdálni, hogy egy kis rés legyen; kerítéseken keresztül mászva haladni, melyen, midőn átbukfencéztél, akkor meg lábaj keresztül az utadba eső posványon, huh! még a hátam is borsózik ezen visszaemlékezésekre! Ezen fárasztó menethez, hogy még teljesebb legyen, hozzájárult az iszonyu hőség. Szomjuságtól kinezva, neki feküdtünk a talált pocsolványknak, vagy pedig apró kökény szilvával és vad szőlővel iparkodtunk szomjunkat elűzni. Embereink — a vad, ember nem járta hegyek között egyre-másra maradoztak el, jóllehet az ellenség közelségét jelezték. Láttam, amint egy jó barátom majd lerogyva a szokatlan nehéz menet sulya alatt, borjúját, elvágva annak szíjjait, elhajította magától, mindenesztől, míg a másik meg csizmáit dobta el magától, hogy tudjon velünk jönni. Sulyo: helyzetünkben, mint oázis a pusztán tűnt, fel egy szilvás. Csak az életfentartás őszöne magyarazhatja meg ama nekivadult pusztitást, mit a szilvásban elköveztünk. — Oltotta szomjunkat, s másrészt egy kis erőt is merítettünk a jó gyümölcsből.

Már távolról látszottak *Gradesac* török város mecsetjei — nagy hegyen emelt várával. Napnyugotra az oldalvédre kirendelt két század bevonult a város egyik mellékutcáján, hol a lakosság fehér kendőket lobogtatva frissítőkkel jött felénk. Beljebb hatolva a városba, itt minden kihalt volt. Ünneplés csendben haladtunk az

utcákon, figyelve a lakházak ablakaira, fegyvereket lókeszen tartva a nézami megtámadásokra. — Egyes házakban néha-néha gyanus alakok mutatkoztak, hová bakáink közül lövöldöztek.

Egyszerre megdörög az ágyú, fejünk felett zugva dörög a kilőtt ágyugolya, közben meg a kis puská sikolt bele, sivitő zugást hagyva a kirepült golyó. Ámbár el voltunk csigazva a fáradságos meneteléstől s alig támolyogtunk előre, de az ágyú és puská zenéjét hallva közvetlen a fejünk felett, azt sem tudva, honnét és kitől jön, pillanatra megdöbbenett bennünket. De csak egy pillanatig tartott e változás, mintha minden egyes katonát kicseréltek volna, lábait sebesebb mozgásba hozta s az izgatottság ült ki az arcokra s a szem egy eddig nem ismert szokatlan tüztől ragyogott. Gyorsan kimentünk a mely utcából, hogy magunkat tájékozhatassuk, mert a főserg miveleteiről tudomásunk nem volt, legalább nekünk „miseria plebs“-nek nem. Felérve egy domra, innét szép panoráma tárult elénk. A város egyik oldalát környező domborok seregünk által megszállva s csatárláncba oszolva a hegyek felé menekülő fölkelők csoportját üdvözli sortűzekkel, mi közben az *Uchatus-ütegek* tüzes gombócjai csapnak közélük.

Majd elnémult a harci zaj, melynek mi csak távolról voltunk szemlélői. A várat a felkelők otthagyták, melybe azonnal egy pár század katonaság helyeztetett, mi pedig az izgalmas nap után, melyben bűnünk megiehetős kockán volt, késő este a várost körülvevő hegyeken táborba szálltunk, küldvén reánk az ég áldását eső képeben úgy, hogy a bekövetkezett éjjel majd megfagyunk.

*Gradesac*tól 10 napi menet után *Dolnizula*, majd innét a *Drina* partján fekvő s felleg-

várral ellenátott *Zwornik* nevű város, mint keleti Bosznia legfontosabb pontja alá értünk, mivel feladatunkat be is fejeztük, az ellenség a nagy erő láttára majdnem harcz nélkül adván meg magát, Szerbiába szökött. A legnagyobb esőzés és éhség volt egész boszniai expedíciónkban hű szövetségésünk.

Minél beljebb hatoltunk Boszniába, annál több akadályllyal kellett a szegény, agyoncsigázott bakának küzdenie! A keskeny hegyi utak bedöntögetett százados tölggyekkel voltak előtünk elzárva, a hidak rendesen felszedve, úgy, hogy az előre küldött utásainknak ugyancsak akaát tennivalójuk. Ez volt főoka annak, hogy az élelmezési vonatok igen gyakran 3—4 nap mulva értek el bennünket, addig kenyér — mi a fő czikk — nem volt s e nélkül a hus sem ízlent. Napokon át tengettük magunkat a tölgyes erdőkben szedett makkal, az itt-ott talált gyümöccsel.

Bosznia látkepe igen szép panoráma, megkapó részletekkel. Előttünk terül köröskörül a megszámlálhatlan hegytömegek óriási csoportozata ős erdővel. Elszórt tanyák itt-ott, honnét a házak tejéről, a szénakazlaktól messziről tegintget bennünket egy turbános fő. A mint közelítesz, nem szalad el előled, sőt a legnagyobb készséggel hozza neked a „vodut“ (víz) a „jabukát“ (alma) s kínál jó izli dohánnyával. Erős, szálas, izmos nép, mind meg amny tipikus alakja fájának.

Bosnyákok és törökök vegyesen laknak mindenütt. Habár a két nemzet örökösen ellentétben volt is egymással, de most találkozott egy közös érzelmben, a haza megvédésében!

sal túrték a sorsukat, végre az 1619. év Kiszasszony napja vigíliájára virradó éjjel, tehát a szeptember hó 6. és 7-ik közti éjjelen a fölkelők túrelme elfogyott. Éjfélét átörték a bátor hitvallókra. Először Pongrácz Istvánt érték; ezt lánzsavát mellbeszúrták s mikor egy kissé magához tért, földrevágták, ruháit lelépték, kezeit összekötve fölakasztották, fáklyákat tartottak oldalához s mindaddig égették, míg csak belső részei egészen ki nem látszottak. Azután levagdalták tagjait, össze-vezsza rugdalták, fejére egy szíjat kötöttek és úgy összeszorították, hogy szemei kis híján kifolytak. De még mindez nem volt elég, megragadták és vonszolták a szerencsétlen embert s mivel még mindig volt benne élet, két súlyos sebet ütöttek a fején. A véres munkába egész belefáradtak a hóherók s abban a hitben, hogy már meghalt, a közellevő csatornába dobták. Itt a szegény áldozat még teljes 20 óráig élt egy a halálánál is borzasztóbb életet, mi több, szenvedéseit oly nagy megadással és erősséggel tűrte, hogy az arra járókat még itt is buzdította, hogy a hit megváltásában legyenek állhatatosak. Körösy Márkot és Grodecz Menyhértet szintén ekkép végezték ki, azzal a különbséggel, hogy utóbbiakat lefejezték, de holttesteiket szintén a csatornába dobták.

A hajmeresztő barbársággal kivégzett vértanuk holttestét Bethlen Gáborot Pálffy Zsófiának sikerült megnyernie s nem sokkal később már általános tisztelet tárgyai lettek. Jelenleg az Orsolya-szűzök nagyszombati zárdetemplomában őrzik vallásos kegyelettel a dicső vértanuk relikviáit. A szenté avatási pörükben 1868. febr. 29. IX. Pius pápa rendelte el a vizsgálatot. Teljes negyvenöt esztendőig húzódott tehát a pör és végre negyvenöt évi szorgalmas, körültekintő vizsgálat meggyőzte a kutatással megbízottakat a vértanúság teljes hitelességéről, és végül a bíbornokoknak mult évi június 16-iki titkos gyűlésén sikerült az advocatus diaboli utolsó támadásait is visszaverni s a csálhatatlan Anyaszentegyház mártýrjai megszámálhatatlan seregébe besorozott újra harmat, magyar hazánk három dicső fiát.

Őszentsége X. Pius pápa Háromkirályok napját szemelte ki arra a célra, hogy az örömhírt magyar katolikusként alattalóval tudassa. A Vatikán Sala Clementina nevű pompás termében történt a kihirdetés, d. e. 11 órakor a Jézustársaság képviselői, az esztergomi egyházmegye küldöttjének Kohl Medárd dr. püspöknek, az osztrák-magyar nagykövetség tagjainak, továbbá számos főpap, és világi előkelőségek, a római német-magyar Kollegium magyar növendékeinek jelenlétében. A jelen voltak számát növelték még a francia nemzet képviseletében megjelentek, mivel hogy a franciákat is a miénkhez hasonló szerencse érte. A három magyar vértanu boldoggá avatása után a francia nemzet dicső leányának Jean d' Arc-nak, az orleansi szűznek boldoggá avatása következett.

Az aktust egy rövid tanácskozás előzte meg, melyben Ő Szentsége elfogadta a bíbornok kollegium említett 1903. június 13-iki döntését. A tanácskozás befejezte után megjelent a Sala Clementinában s a szertartások Kongregációjának titkára Panici D. felolvasta előbb a magyar vértanuk, azután a francia Jean d' Arc boldoggá avatási decretumát. A felolvasás után Kohl püspök hatalmas, velős latin beszédben tette le Ő Szentsége lábai elé a magyar katolikuskok hódolatát azért a nagy kitüntetésért, melyben bennünket részesített, mikor hazánkfiaink sorából egyszerre harmat a boldogok sorába iktatott.

Ő Szentsége hatalmas beszéddel felelt. Fel-

szólította a hű magyar népet, örvendjen új patronusainak épüljön e dicső vértanuk életén és erősödjen példájukon. E három vértanu boldoggá avatása nem véletlen folytán történt épen most, hanem az isteni Gondviselés bölts intézkedéséből. Valóban ezek a vértanuk igazi férfiak voltak, zivataros, vészes időben éltek, de megállották helyüket utolsó heheltig, példát adva minden magyar katolikusknak, hogy mint kell sz. Péter örökké megdönthetetlen sziklájához hiven, hűvért, ha Isten úgy akarja, éle éit s habozás nélkül föláldoznia. Mindenütt hangzik most az aggódo szó, hogy az Anyaszentegyház zivataros időket él s ha megfigyeljük az idők folyását, alá kell innunk ezt az aggódo mondatát. Az a kötelesség folyik azonban az Egyház szomorú helyzetéből, hogy vonjuk le belőle a tanulságokat: és e tanulságokat alkalmazzuk tetteinkre, vagy más szóval: legyünk igazán a tetti emberei.

Ezért állit az Egyház elénk ilyen példákat: Körösy Márkot, Pongrácz Istvánokat és Grodecz Menyhértet, hogy mi is legyünk igazi férfiak, kik tudnak meggyőződésükért igazán élni s ha kell halmi is, hogy pályánk végén elmondhassuk: bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, propterea parata est mihi corona iustitiae.

A római Szentségok ebben a boldoggáavatási pörben is fényes tanúságot tettek hazánk iránt való kitüntető szeretetéről. Negyvenöt esztendőig szakadatlanul vizsgálta három hazánkfiá vértanúságának esetét; szükséges volt a szinte bámulatos lelkiismeretesség, hiszen a csálhatatlan Anyaszentegyház ítéletének kellett alapul szolgálnia. Rendkívül fáradságba került az összes adatok lelkiismeretes felkutatása, összevetése és megbírlása, mivel egyrészt az akták óriási halmazt tesznek ki, másrészt meg a hazánkbeli viszonyok, hazánk történetének alapos ismeretét föltelezik, meg azután oly szétszórtak mind az adatok, hogy valóban nem csoda, hogy a vizsgálat ennyi ideig húzódott. De nemcsak ezért a fáradságtalan vizsgálatért kell mély hálát éreznünk a római Szentségok iránt, hanem különösen a vizsgálat eredményeért: t. i. hogy édes magyar hazánk ügye s magyar népünk pártfogóul egyszerre három új égi patronust ajánlkozott nekünk, kikre mindenkor igazi önzertetes büszkeséggel tekinthetünk, s főképp kiknek élete és hálála példaként lebeghet mindig előttünk.

Még egy igen figyelemre méltó körülmény a január 6-ikai boldoggáavatásban: Ő Szentsége X. Pius pápa uralkodása alatt ez volt az első boldoggáavatás. Az első tehát, kiket Ő Szentsége boldogoknak jelentett ki, magyarok voltak. Méltó önértéssel kell minden igaz magyar szívnek eltelnie Ő Szentsége hozzánk való szeretetének e kedves megnyilatkozása hallatára. De nemcsak a nemes büszkeségnek, önértetnek kell lelkünket eltöltenie, hanem különösen a római Szentségok iránt való odaadó, őszinte, önteláldozó hűség érzelmének is. Igen, annak az érzelmenek, melyet az ékezzavú Kohl püspök szép beszéde végén lelkesült hangon így tolmacsolt Ő Szentsége előtt: „Erős, sziklaszilárd a mi elhatározásunk, hogy a római Szentségért életünket és vértünket készek vagyunk föláldozni, s hogy a Szentségok iránt való hűségünkben soha jótányit sem engedünk.”

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy az évnegyed elején előfizetéseiket esetleg hátralékaikat beküldeni kegyeskedjenek.

UJDONSÁGOK.

— **A nőegylet közgyűlése.** A „Székesfehérvári jótékony nőegylet” évi szokásos közgyűlését Szegény Marich Julia védnőknő elnökölte alatt a tagok szép számu részvételével tartotta meg. Szegény M. Julia védnőknő üdvözölően a megjelenteket, az elnöki jelentés olvastatott fel, melyből kiemeljük, hogy a székesfehérvári jót. nőegylet 1903. évben 152 rendes segélyre felvett szegény között 4119 koronát, rögtoni segélyre 2587 koronát, összesen 6706 koronát osztott ki, 60 szegény iskolás gyermek téli ruházattal látatott el, melynek költségeire 206 korona 98 fillér fordítatott. Az egylet által fenntartott „Erzsébet népkonyha”-ban 1902. december 15-től 1903. évi március 15-ig naponként 50 szegény ingyen étel-mel kapott, melynek költségeire 1654 korona 93 fillér fordítatott, a melegező szobára kiadott 380 korona 74 fillérral együtt. Az elnöki jelentés után Reé Istvánné pénztárnok által szerkesztett pénztári kimutatás olvastatván fel, mely hű képet nyújtja az egylet bevételei és kiadásainak. Végül Szegény M. Julia védnőknő a nála megszkott ékezzalással emlékeztet meg az egylet vezetői és választmányáról, legmelyebb sajnálatának adott kifejezést, hogy Gebhard Bódog, ki a jót. nőegylet titkárát tennőit 22 éven át példás szorgalom, lelkesedő szízzel és ritka tapintattal vezegte — titkári állásától megvált. Hálás szízzel mondott köszönetet az egylet jótézőinek, első sorban a városunk falai között lakó Liechtenstein Alojzsné szül. Erzsébet főhercegnőnek, a városi törvényhatóságnak, a sajtónak, szóval városunk és megyénk összes közönségének.

— **Köszönetnyilvánítás.** A nagys. és főtiszt. székesfehérvári káptalan által a gyurói r. k. templomnak újévre kegyesen ajánlkozott értékes szép új harangért ez uton is legálásal köszönetét nyilvánítja, a hitközség nevében ennek képviselete.

— **Műestély táncmulatsággal.** A fejrmegeyi és székesfehérvári kiskereskedők f. hó 30-án táncmulatságot rendeznek, melyet műestély előz meg a következő programmal:

1. a) „Emlékezés.” — Popper-től.
b) „Chanson triste.” — Csajkovszky.
c) „Dai.” — Rubenstein-Popper.
Gordonkán. Előadja: Szerencsi Ede ur.
2. a) „Magyarok Istene.” — Ekel Ferenc.
b) „Ara a Varasztuvólából.” — Mozart.
3. a) „Ekszer aria.” — Faustból.
b) „Ara, a Szavilla borlyából. Eneki: P. Cosina Estella urnő.
4. a) „Lamozsmori Lucia.” — Donizetti.
b) „Mikor megyek az oltárhoz.” — Ábrányi.
c) „Tul a Dunán.” — Kery Gyulától. Eneki: Ney David a m. k. operaház mesterdaloka.
5. a) Négyszó.
b) „Lysyidta” ez Operából Eneki: Sebők Ada k. a.
6. a) Versék: Előadja Vámos Hugó, az országos színművészeti ak. növendéke.

— **Halálozás.** Hesz József helybeli lakost súlyos csapás érte: Julia leánya hosszas szenvedés s a halálkökök szentségének ájtatos felvétele után e hó 15-én d. u. 3 órakor meghalt. Az elhunyt temetése holnap d. u. fél 3 órakor lesz a Selyem u. 46. sz. gyászaházból. Szülcin s testvéreim kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Hol nincs zsidó? Az „Egyenlőség” című zsidó lap szerint az ország 12,377 politikai községe közül 2014-ben nincs zsidó. A huszonhat törvényhatósági vármegyének minden községében van zsidó lakos. Ez a hét megye: Esztergom, Jásznagykunszolgok, Borsód, Ung, Hajdu, Szabolcs és Ugocsa. Az a vármegye, a melynek legtöbb községében nem lehet zsidót találni: Vas megye, mert ebben a zsidómentes községek száma 265-re rug. Utána Hunyadmegye következik 214 zsidómentes községgel. Harmadik helyen Zalamegyét találjuk, a hol 146 községben nem él izraelita. Ezekkel azután ki is merítettük ama megyék számát, a melyekben száz zsidómentes község található. Ha most már azokat a megyéket nézzük, a melyekben csak egy község van zsidó lakos nélkül, akkor Csongrád, Békés, Szilágy és Csanád megyékre bukkanunk. A többiekben a zsidómentes községek száma 2—56 között váltakozik. Megjegyi végül a statisztikus, hogy Európának egyetlen más országában sem lakik a zsidóhitűeknek olyan arányszáma a vidéken, mint épen Magyarországon.**

— **Furcsa helyzet.** Maron József szabóiparos hosszas huza-vona után miniszteri döntéssel elnyerte a városi rendőr- és szolgásmemélyzet ruházatának készítését. Mivel azonban Maron már élemedett koru ember, így nagy munkára műhelye sincs felszerelve, de még azért is, mert segéd munkásai már évek óta nincsenek: szerződést kötött a Kossuth-utcai Rosenthal-féle egyenruházati üléssel s az összes szükségletet megrendelte. A most jelzett cég el is fogadta a vállalatot s a város részére szállítandó ruhákat a budapesti főműhelyben készíteti el. *Berveiler* János, mint az ipartestület szabó-szakosztályának elnöke a helyi iparnak védelmére kelt s írásbeli panaszt tett a polgármesternél, kérvén az ügy tüzetes megvizsgálását. A vizsgálatot Réé főkapitány ejtette meg s a panasziratban foglaltak bevizsgálást nyertek. A polgármester, illetve a tanács legközelebbi ülésén foglalkozik az ügygel.

Az esettel mindenesetre érdemes foglalkozni. Tény az, hogy Maron József elnyerte a vállalatot. Ajánlatot csak helybeli iparos adhatott be, kétségtelen tehát, hogy a szükséges ruhákat csak helybeli műhelyben készíthetik annál is inkább, mert a gazdasági tanácsos kötelezve van a ruhák készítését időnként ellenőrizni, ezt pedig budapesti műhelyben nem teheti. Érdekes az is, hogy Maron József már megkötötte a Rosenthal-féle céggel a szerződést, habár közte és a törvényhatóság között a szerződés még nem kötöttet. Sürgős intézkedésre van szükség, mert például a január 1-je óta alkalmazott 6 új rendőr még most sem teljesíthet szolgálatot ruha hiánya miatt. De már a régi rendőrelégénységnek is meg kellett volna kapni a ruhát, pedig mostanában nem igen számíthatnak rá. Most még csak arra akarjuk felhívni a figyelmet, hogy az ajánlat szerint a ruházat anyaga kizárólag hazai ipar terméke lehet. Hogy ellenőrizi ezt a hatóság Budapesten?

— **Meghívó.** A székesfehérvári tóvárosi kath. fiók-kör folyó évi január 20-án saját helyiségében (Háry-féle vendéglő) könyvtára javára zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyenként 40 fillér. Felülvezetése köszönettel fogadtatnak és hirtalig nyugtáztatnak. Kezdeté este 7 órakor.

— **Egyesületi élet.** A kereskedő ifjak egyesülete helyes uton halad, mikor szakelőadásokkal, illetve ismeretterjesztő felolvasásokkal igyekszik kulturálját szolgálni. Február 1-én este 8 órakor dr. Faludi Miksa, a kereskedelmi akadémiá igazgatója tart felolvasást s aztán hetenként kétszer dr. Schlamadinger Jenő ügyvéd, az egyesület elnöke tart szabad előadást. — Ajánlatos, hogy minél számosabban hallgassák ezen előadásokat, melyek épen kereskedelmi dolgokban vannak hivatva oktatni s nevelni.

— **Betörő egy postahivatalba.** A bicsei postahivatalba a múlt éjszaka betörők jártak. Az ajtót tolvajkulccsal nyitották ki, felfeszítették az íróasztal fiókját, amelyből hetvenkilenc korona értékű levéltáblákat loptak el. A bicsei csendőrség nyomozza a betörőket, akik valószínűleg Budapestre szöktek.

— **Független Újság.** A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének népies közlönye a *Független Újság* a folyó évben lép tizedik évfolyamába. Bátran lehet mondani, hogy ma már a legkedveltebb képes lapok egyike; sikerének titka abban rejlik, hogy mindenkori az ország lakosságának legnagyobb zömét alkotó földművelőknek és kisiparosoknak jóvoltáért küzdött. Cikkeit a leghivatottabb tollú írók írják. *Gazdasági* rovatában az okszerű gazdálkodáshoz nyújt tanácsokat. *Szövetkezési* rovata a szövetkezési eszmék térhódításának tükrö. Állandóan közöl egy-egy kitűnő regényt. Karácsonyi ajándékkul mindon előfizetőjének díszes kiállítású vaskos könyvet: a *Szövetkezési és Gazdasági Évkönyvet* adja. Ezen előnye dacára a *Független Újság* a lehető legolcsóbb. Előfizetési ára: egy évre 6 kor. fél évre 3 kor. negyed évre 1 kor. 50 f. Előfizetési pénzek a „Független Újság” kiadóhivatalába (Budapest IX. Üllői út 25.) küldendők.

— **Mit árusíthat a hentes?** Egy konkrét esete kapcsolatban a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a hentes sajtó, gyümölcsöt és csomagtét nem árusíthat. Ha árusítani kíván, arra külön iparigazolványt kell váltani.

— **Nem ismerte a szesz erejét.** Győri Teréz sárbogárdi illetőségű csédelény Jámor Mihály Kossuth utcai kávéházában teljesítette a dézsa körüli teendőket. Sokszor elnézte a tükrös kassza különböző színű italt, elhallgatta a cigány muzsikáját és végül megrigyelte azok sorsát, akik egy-egy éjszakát virrasztanak át ital mellett, nóta mellett. Múltani vágott, de hiába, nem volt alkalom. Végre mégis vágyait legalább részben kielégítette. Tegnap délután a pincében volt elfoglalva a különféle italok töltögetésével. Megkóstolta az édeset, az erőset is; itt-ott nagyobb hőrpintett a jobbik fajtából, migmen teljesen elázott. Egy kissé nehezen ment a kijáratodás, sőt már 8 óra felé rosszul lett a leány, orvosi segélyre szorult. Dr. Bierbauer Viktor főorvos Fűrész ügyeletes rendőrbiztosnál jelent meg a helyszínén s miután konstátálta, hogy alkoholgérgészes esete forog fenn, a mentők a Szent György kórházba szállították a leányt. Komoly veszedelem nem forog fenn.

— **Talált óra.** Csurgai Sándorné seregélyesi lakos a Dinnye-utcában egy női ezüst órá talált. Igazolult tulajdonosa a rendőrségnél átvetheti.

— **Farsang.** A Felmayer-gyár hivatalnokai és szakmunkásai 1904. február 6-án (szombaton) a Tóvárosi Olvasókör termeiben társasvacsorával egybekötött zártkörű táncestélyt rendeznek. A társasvacsora kezdete este fél 9 órakor. Egy teríték ára 1 k. 40 f. Jegyek válthatók a Felmayer irodában és a bál estéjén a pénztárnál. Személyjegy 2 k., családjegy 5 k.

— **A Kereskedelmi csarnok** felkéri tagjait, hogy a kik az egyesülethez tartoznak, az összejáratás és korszelem ápolására mind sürűbben látogassák a társulat helyiségeit, amelyek ezentul a választmány határozata folytán, *naponként 1 óráról, egész délután és este nyitva tartatnak.* A választmány gondoskodni óhajt a meglévő kényelmi és szórakozási eszközök tökéletesítéséről és szaporításáról, hogy ily formán helyiségeink a t. tagoknak — esténként esetleg családtagjaiknak is — minél kellemesebb gyűlőhelyévé válják.

— **A polgári dalkör** február hó 14-én hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendez Latzkovits Béla Budai-utól tágas, szép termeiben. A mulatság előreláthatólag fényesen sikerül.

— **A fegyverrel vigyázni kell.** Pitmann József nádasládányi közműves segéd Abán dolgozott s egy barátjának a meggondatlansága könyven az életében kerülhet. Kovács József abai lakos f. hó 14-én fegyverrel közelített hozzá s tréfálódni kezdett. A tréfának nagyon komoly következménye lett. Kovács kezében elődördült a fegyver s Pitmann eszméletlenül esett össze. Sulyos lövéssel beszállították Székesfehérvárra s a Szent György kórházban vették ápolás alá.

— **A Vizivárosban építendő templom** javára Kerbler Máttyás ur 10. sz. gyűjtőívén a következők adakoztak:

Kerbler Máttyás 10 k., Mekis Ferencné, Balog Miklós 20—20 f., Merson Simon 40 f., N. N. 10 f., M. J. 20 f., Balli József 30 f., Juhász Péter 50 f., Keller Gyula 40 f., Tóth Gézáné 2 k., Koch 70 f., Juhász Pál, N. N., 20—20 f., Magyaródi József 1 k., Magyaródi István, Petrács Imréné 40—40 f., Hesky Imréné, Farkas Antalné 1—1 k., M. J., öz. Mirtné, 40 f., Hajós Fanni 4 k., Szabó Károly 10 k., N. N., 1 k., Bernáth Pál 2 k., N. N., Horgosi Fer. né 20—20 f., Németh József, Horváth Imre 40—40 f., Kiss Istvánné, Bányi Endréné, Heizer Ferenc, Schinder Lipót, Schlasser, Kovács Imre, Král Józsefné, Kukuberg György, Palkovics Imre, ifj. Hantosi Kiss Mihály, Kolb Ferenc, Sziber Sándorné, Sütő János, Horváth István, Bauer Károly, Szabó Istvánné, Tóth Mihály, Schwarcz, Kármik Ferencné, Sohár Béla, Gáspár Károlyné, Balassa Sándor, Szitter János, id. Turi Antal, Turi Endréné, Sier Gyuláné, K. I., Pálffy János, Bertelot Gyula, Bokor Lajos, öz. Wetzl Jánosné, N. N., 1—1 k., Olvashatlan név 80 f., Villers Károlyné, Sándi Károly, Brazsi Mária, Paulini János, Mandl Jakabné, Bakos Ferencné, Pohl Ferenc, Vesztich Otto, Kőrösi Gyuláné, Brozmann János 40—40 f., Vincicz, Langmár Gáspárné, Beke István, Schaftl László, Hollenzerné, Kovács József, N. N. 20—20 f., Gottfried Dávid, Hantosi Kis Mihály, Faragó János, Kégl Lászlóné, Schlamadinger Alajosné, Latzkovics Bélané, Dám Antal, Spitzkóné, Embecht József, Leéh Ferencné 2—2 k., St. Imre 120 k., Tóth Anna 40 f., Téglyás András 10 f., öz. Bárdosi Imréné 5 k., Szemlér Imréné 80 f., Kirchengerg Klára 60 f., Rötting Cecil, H. F. N. N. 60—60 f., Mayer Ferenc 3 k., T. Nagy József 3 k.

— **Noticzer István ur 14. számú gyűjtőívén a következők adakoztak:**

Fröscht György 6 k., Fröschl Györgyné 4 k., Héritz Ferenc és neje 4 k., Majser Pál 2 k., Knittelhoffer József 20 f., Pálffy Lajos 1 k., öz. Kern Péterné 6 k., öz. Molnár Józsefné, Sichelgi Teréz 2—2 k., öz. Hádén Ignácné, Gróf József, öz. Einbim Jánosné, Kasó József 1—1 k., Lint István 20 f., Hegedűs Mikály 50 f., Fűri István 40 f., Cserveka József 1 f., Steinherz I-né 20 f., Pintér Józsefné 10 f., Noticzer Károlyné, Aschenbrenner István 1—1 k., Sándorovits György 20 f., Szentenstein János 1 k., Fial Józsefné 40 f., Krebsz Fülöp 20 f., Tóth Imréné 40 f., Rasinger Fer. 2 k., Kulcsár András, ifj. Almásy Ferenc 1—1 k., Noticzer István 5 k., Singer Miksa 30 f., Medgyesi Józsefné 2 k.

— **Polgármesteri hivatalban letett I. számú gyűjtő íven adakoztak:**

Trummer Sándor 20 k., Bauer Antal 5 k., Fűrész József és neje 10 k., Gremberger István 500 k., Nyitrai Ferenc 10 k.

— **Knittelhoffer Ferenc ur 5 számú gyűjtő íven adakoztak:**

Knittelhoffer Ferenc nyugdíjas 10 k., Steimetz Viktor 2 k., Varga József 3 k., Farkas Ignác 40 f., Varga János 2 k., Kovács József 40 f., Biró József 50 f., Noticzer Ferenc 60 f., öz. Noticzer Györgyné 60 f., öz. Langmár Istvánné 40 f., Pál Ferenc 1 k., Fröschl József 1 kor. öz. Juth Mihályné 1 k., Bory József 2 k., Virágh Ignác 2 k., Polzer Ignác 10 k., öz. Dobrovics Istvánné 1 k., Hufnagl György 2 k., Oláh Péter 1 k., Schlett Ferenc 5 k., Kovács István 50 f., Mertz József 10 k., Pollerman Pál 1 kor. Kó János 5 k., Kó Jánosné 5 k., Kó Andor 2 k., Kó Mária 2 k., Hegyes István, baruner József 1—1 k., Németh Mihály 5 k., Híde Józsefné 1 k., First Ignác 50 f., Ujtz József 40 f., Kovács Ferencné 1 k., Horváth Mihályné 2 k., Pinke János 1 k., Majser János 4 k., ifj. Majser János 1 k., öz. Khaid Józsefné, Maté Imre 1—1 k., Lert Ignác 2 k., Zsapka Mihály 10 k., Lies József 20 f., öz. Fischer Mihályné 10 k., Jakobet Fodor 2 k., öz. Hufnagl Györgyné 10 k., Hufnagl István 2 k., id. Urming Antal és neje 5 k., Kovács Istvánné 1 k., Pinke Istvánné 40 f., Varga István 20 k., Fischer György 1 k., Kuti Fülöp 3 k., Kuti Benedek 2 k., Bama Ferenc 1 k., Miklovich István 2 k., Mattesz Mihály 3 kor. Szentenstein János 20 k.

— **Büntetés elől a halálba.** Lovasberényből írják a következőket. Nási Szili István helybeli 65 éves gazdaember f. hó 14-én este 6 óra tájban Éva leányához férjezett Gyulás Istvánnéhoz ment s először vacsorát, majd éjjeli szállást kért. A fiatal asszonyka készséggel szolgált ki atyját s az istállóban készített nyugvó helyet, mert atyjával, aki a tavaszal ráölt, egy szobában aludni nem mert. Szili ezért haragra lobbant s lányára lött. Az első lövést még három követte s mikor az ugyanott lakó Szomor János kiszaladt az udvarra, Szili ezt is célba vette, de nem talált. Szili a leányát sem találta, bár annyira közvetlen közelről lött, rá, hogy a menyecske arcát érte a puskafor füstje. A történet után rettegés fogta el az agg merénylőt, a kerteken át a szöllejébe szaladt, s ott felakasztotta magát. A csendőrök bár gyorsan utána siettek, még meleg de élettelelen tetemet találtak.

— **Iakolában. Tanító:** Mikor kell az almát a fáról leszedni.

Fink: Ha a kutya nincs bent a kertben.

— **Mondj egy egyszerű mondatot!**

— **A csizma fényes.**

— **Bóvítsd ki!**

— **A csizmában sámfa van.**

— **Tolvaj asszony.** Elek Lajos csőzi lakos kocsjáról, mely Héjj Ferenc vendéglős udvarán állt, egy 7 korona értékű posztó elűt. A posztót csakhamar megtalálták öz. Bán Istvánné helybeli lakosnál, kinél Sulyok János rendőrbiztos fogantatította a házkutatást. Banné tagadja, hogy a posztót ő lopta s igazolására csak annyit hoz fel, hogy egy ismeretlen egyéntől kapta, akiről közlelbi felvilágosítást adni nem képes. Az ügy természetesen a bírósághoz kerül.

— **Működnek a cigányok.** A téli időszak beálltával cigányaink megkezdik téli foglalkozásukat. Tegnap éjjel Pollák Gusztáv Széchenyiucai fátelépén jártak s onnan egy méter hasábfát loptak el. László István éjjeli őrszerevete a hivataln vendégeket, de mert két cigány torkon ragadta, a lopást meggátolni nem tudta. Fűrész József rendőrbiztos tegnap megvizsgálta a cigánytelepet, talált is ott hasábfát, a morék azonban a lopásról hallani sem akarnak s azt állítják, hogy a fát néhány katonától kapták.

— **Déli vasút.** Folyó évi február hó 1-én a székesfejervári—komáromi vonalon Kisbér és N. Igmánd állomások között a 30. sz. órhnál levő „Kisbér” megállóhely felhagyása mellett, ugyanott „Keménytógyár” elnevezéssel megállóhely hely önálló elszámolási szolgálattal fog megnyitni.

E megálló rakodóhely az általános személy- és podgyász forgalomra, az ottani rakodóhely pedig kizárólag a „kisbér-fűzői egyesült gyári részvénytársaság” és a kisbéri és bábolnai „Magyar kir. állami ménésbirtok” gyors- és teheráru küldeményeinek és a nevezett ménésbirtok élőszállítmányainak fel és kiadásra szolgál.

Hullák, járművek, robbanékony áruk és oty tárgyak, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések igényeltek a megálló rakodóhelyen sem fel- sem pedig ki nem adhatók.

Egy öt szobás, előszobával ellátott uri lakás május 1-re kiadó Zöldfa-u. 9. sz. alatt.

Bor!

Tisztán kezelt Ó bor kihordásra 25 kraj-cárért kapható: Lakatos-utca 8.

Kath. körök közgyűlései.

Az olvasás tevékeny működéséről, melyet városunk közönségénél az öt kath. kör ápol, az évi beszámoló: a közgyűlések nyújtanak képet. Egyszerre két közgyűlésről számolunk be, az egyik a Palotavárosi, a másik a Tóvárosi kath. kör működése. Az élet és elvesség mindkettőben ifjú erővel lüktet. Kevés eszközzel szerény viszonyok közt sok okos és közhasznú eszme érlelődik közöttük. Nagy szerencsére mindegyiknek, hogy oly elnökeik vannak, a kiknek jótékony áldozatkészsége az anyagi helyzetben is istápolja őket. A Palotavárosi kath. körnek Szu borits Jenő, a Tóvárosinak Krencz Ignác apátkanonok mindegyik 100—100 koronát ajándékozott, a mi mindenesetre egyik legfontosabb tényezője annak, hogy az áldásos működés az anyagi szükségletek gátján hajótörést ne szenvedjen. A közgyűlések lefolyásáról a következőkben referálunk:

A palotavárosi kath. fiókkör közgyűlése. F. csendesben és annál hatásosabban működő fiókkör Szuborics Jenő apátkanonok elnöklése alatt f. é. jan. 9-én tartotta meg évi közgyűlését a tagok nagy számban való és igen lelkes részvétele mellett. Az igen szép, szívhez szóló és magas tartalmú elnöki megnyitásban elnök világosan kifejtette, hogy van egy mindenható szerető Atyánk, a ki minket az örökké boldog életre teremtett. Hogy ez örök életet könnyebben elérhessük, a rom. kath. anyaszentegyházat alapította, a melyet a magaslatos és fontos feladatban a mai romlott viszonyok között különösen a kath. körök hivatának támogatni, mert a kath. körök a kath. anyaszentegyház eszközei segítő társai. Ennek a szép feladatnak a palotavárosi kath. kör is sikeresen megfelelt. Miután továbbá az elnök az egész körnek és főképp annak lelkes vezetőségének a legnagyobb elismerését, megelégedését és őszinte köszönetét gyönyörű szavakban nyilvánította, a gyűlést megnyitotta.

Ezután Tálos József, a kör titkára olvasta fel lendületes hangon megírt évi jelentését, melyben szép szavakban méltatta a kör két volt elnökének, Tomann Antalnak és Magó Károlynak érdemeit, mire a közgyűlés kimondotta, hogy mindkettőnek jegyzőkönyvileg tejezi ki halás elismerését. — A titkári jelentés szerint a kör beügyeinek elintézésére a közgyűlés óta a választmány 5 ülést tartott. A körnek az 1902. év végén 144 rendes és 9 pártoló tagja volt. Körösi Mihály pénztáros jelentése szerint a kör bevétel volt 280.67 K. kiadása 117.18 K. évi pénztári maradvány 163.49 K.; a kör összes vagyona 1180.67 K. — A könyvtáros jelentése után, melyből kivilágolt, hogy a körtagok rendkívüli szorgalommal olvasták a hasznos könyveket következett az új tisztviselő választása. Egyházi elnök: Szuborics Jenő. Világi elnök: Langer János. Egy-

házi elnök: Dr. Nagelreiter Alajos. Világi elnök: Tálos József. I. Igazgató Felber Géza. II. Igazgató: Velinsky Ferenc.

Néhány indítvány tárgyalása után a közgyűlést a jószívű elnök rövid záróbeszéde fejezte be, a ki ez alkalommal nemes nagylelkűségében ismét 100 koronát ajándékozott a kör céljaira. A körtagokat buzgó áldozatkész kitartásra és a kath. szent ügy áldozatkész felkarolására serkentette. A mult közgyűlés óta 11 felolvasó estély tartott. Felolvasásokat tartottak: Magó Károly, Teiki Sándor, Kirisits Bódog, Angeli István, Geiszt József, Toman Antal, dr. Nagelreiter Alajos, Kecskés Elek, Kammel József és Felber Géza urak.

Közyűlés. A tóvárosi fiók kath. kör f. hó 14-én tartotta évi közgyűlését. A tagok egészen megtöltötték a kör helyiségét. Krencz Ignác apátkanonok egyházi elnök mondott hatalmas megnyitó beszédet. Bevezetésül fejtegette az igazi boldogság feltételeit és ezekből kifolyólag a kör tagjainak, valamint családjaiknak boldog újévet kívánt. Megemlékezett a letűnt év nevezetesebb eseményeiről. Így a többi között az elhunyt nagy pápáról, XIII. Leoról, markáns vonásokkal jellemzően az elhunyt nagyságát és a hódolat teljes tiszteletet, melylyel nemcsak a katolikusok milliói, hanem a protestáns államok hatalmas fejedelmek is adozták a fogoly, nagy pápának. Beszélt a pápa választásáról; majd X. Piusról is hosszabban értekezett. Miután esztelen a pápának és az egyháznak jelenkori helyzetét, áttért a katolikusok helyzetének ismertetésére hazánkban. Különösen a létesítendő autonómiairól beszélt kimerítően. A közel egyóra hosszú tartott, tanulmányos beszédet az egybegyűltek mindvégig feszült figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatták és végül a nagy tisztetben és szeretetben álló elnököt lelkesen megéjlenétek. — A mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után a titkári jelentés következett, mely a következőkben számolt be a kör egy évi működéséről: a kör ügyei 4 választmányi ülésen intéztett el. Tartott szavazatokkal egybekötött 12 részint felolvasás, részint szabad előadás. Az egyes felolvasások iránt a tagok, ha nem is mindig, de többnyire élénk érdeklődést mutattak. A kör védőszentjének szt. Lászlónak emlékét egy felolvasás keretében méltatta a kör, ünnepén pedig a kör élő tagjaiért szent misét szolgáltatott, a melyen a tagok nagy számban vettek részt. Budapesten tartott kath. nagygyűlésen a kör 28 taggal volt képviselve. A választmányi foglalkozást a tóvárosi, szegényebb sorsu iskolás gyermekek részére a téli hónapokra egy „szegény gyermekek konyhá”-jának eszméjével. Annak felállítására azonban egyelőre elmaradt. A kör tagjai dicsérendő buzgósággal támogatják a ker fogyasztási szövetkezetet. 10 új tag vétetett föl. A tagok száma 155. — A könyvtárnok jelentéséből a következőket tudtuk meg: a könyvtár a mult évben 50 kötettel gyarapodott és így jelenleg 456 kötetből áll. A tagok a könyvtárt szorgalmasan használják. Forgalmi szám a multévben 1224. A kör tagjai részére 3 lapot jaratott u. m. az Alkotmányt, Fejermegyei Naplót és a Néppártot. Pénztárnok jelenté, hogy a körnek 748 k. 52 f. készpénze van. A közgyűlés úgy

Péntek Ferenc könyvtárnoknak valamint **Virág** György pénztárnoknak önzetlen lelkiismeretes működésükért halás köszönetét fejezte ki. A megüritelt jegyző állásra **Csipkés** Gyula tanító kérétt föl, a ki azt kézséggel el is fogadta. A közgyűlés végzetével az elnök meleg szavakkal köszönte meg a tisztviselő önzetlen lelkiismeretes munkásságát és **Háry** Ferenc vendégfőnöknek nagylelkűségét, mivel a körnek már éveken át majdnem ingyen ad otthont. Végül a kör tagjait kitartásra buzdítva a kör nemes céljainak előmozdítására 100 koronát adományozott. **Nagy** József keresetlen szavakkal, de annál nagyobb bensőséggel fejezte ki a kör halás köszönetét a kegyes adományért. A közgyűlés a szeretett elnök éltetésével ért véget.

SZINHÁZ.

Csütörtök, jan. 14

Madarász. Feld Olga „budapesti művész” vendég szereplésével darálták le a darabot. Egyetlen természetes vonás sem sejteti, hogy Feld

Olga tényleg valamely művészgárdának volna a tagja. Egyszer azonban ért s e téren biztos sikerre számíthat. Ez a jól begyakorolt tulajdonsága az, hogy a szoknyáját folyton a nyaka közé vágja s szinpadra ugyancsak nem való izléstelenséggel iparkodik hatást elérni. A „művész”-ből semmit, a „budapesti”-ből sokat árult el. Legyen vele boldog. Csak maradjon a budapesti légkörben a papájánál. Ide aigha lesz kedve még egyszer eljönni, mert a közönség tünnetleg نارادى távol a színházról s a „budapesti művész” játékanak néma szemlélője volt az a néhány jelen volt, akik közül tapsra senki sem vállalkozott, olyan azonban akadt, aki leípszegete a „művész”-t. Gyönyörű vendég szereplés!

Péntek, dec. 15.

Általános bérlétszűnetben és zsufozásig lett ház előtt játszott tegnap este **Margó** Zelmá, a mult évi szezon délelégletét kedvence. Hogy a közönség nem felelte meg el s hogy meg tudja becsülni a tudást, bebizonyította a tegnapi est. Az a kedves, temperamentumos játék, a művészi alakítás, mely igen sok helyen tanúságot tett róla, hogy valódi művészettel van dolgunk; a meglepően szép alak, melyet a mindig izléses öltözés egész ki: annyira behízelegtek magukat a színházlátogatók szívűbe, hogy a tegnapi ház valóságos tünnetesszámba ment **Margó** mellett. Kedvenceivel szemben a közönség feledni is tud, fátyolt borít a hibákra és gyengékre is. Mert hát: mi türes, mi tagadás a dologban — bizony nem egy áriába csuszott némi diszsonancia s **Margó** éneke tavaly óta a fejlődés lépcsőzetén bizony nem felfelé haladt. De hát mindezt nem számít. A közönség elcizete, megbocsátotta, mert kedvenceinek, a bájos, szeretettelőt **Margónak** csak taps és elismerés a jutalma. Na meg a virágok, a melyekből ugyancsak bőven kijutott. Négy olyan csokrot kapott, melyekre büszke lehet. A többi játékos között Szalóki, a mókákkal, a kedvességgel teli Szalóki tünt ki. A közönség úgy szólván minden szaván kacagott, hízolgőben kedves hangját pedig méltán tapsolta meg. A többiekre depriálólag hatott a **Margó** játéka. Elvesztették energiájukat. Vécsei Ilona a királynő szerepében méltóságáteljes alak volt. Haraszti nagyobb hatást ér el, ha elenében van. Gulyás, mint már annyiszor, ismét izléstelen tulzásokba tévedt, a mien ügyes alakítása mellett is méltán botránkozott meg a publikum. Kovacs pedig úgy nézett mintha az orra vére folyna, a mit azonban legkevésbé sem lehet csodálni, mikor a hőszerelemest egy tökfilkó táncmester szerepével nyomorít meg a direktorium. **B.**

IRODALOM.

A Három Kassai Vértanu mely díszes, 19 értékes illusztrációval ellátva 125 lapra terjed Kaloocsán, a Jézustársaságiak kollégiumában szerethető meg, fűzve 1 koronáért. Hiteles kuttók alapján komoly tudással írja le a három szentéletű férfiak, **Körösy** Márk esztergomi kanonoknak, **Pongrácz** István és **Grodeczky** Menyhért Jézustársasági papoknak életét és vértanúságát. A becses könyvecskét **Hennig** Alajos Jézustársasági atya írta érdekesen és vonzóan. Fejzetet a következő címeket viseli. — Visszapillantás hitűseink vértanúságának idejére. Kassa állapota. — **Körösy** Márk, **Pongrácz** István, **Grodeczky** Menyhért. Alvinczynek és **Rajner**nek agyarkósai. Hitűseink állapota a fogságban. Hitűseinket kirabolják és fenyegetve felszólítják, hogy a Kálmán-vallásra térjenek. Hitűseink megkínóztatása. **Körösy** és **Grodeczky** kivégeztetése, **Pongrácz** újabb kínóztatása és kivégzése. Temetők első eltemetése. Rendkívüli jelek s események, melyek által vértanúink megdicsőültek. Történet-írók tanuskodása hitűseink vértanúságáról. Hitűseink életszentsége. A hitűseink boldoggá avatása céljából tett lépések.

Római levelezőnk mai cikkében leírja a három kassai vértanu martýriumának és boldoggá avatásának történetét. Azoknak, a kik bővebb és részletesebb leírást óhajtanak egyháznak ezen vértanúiról, melegen ajánljuk a fenti című munkát.

Anyakönyvi statisztika

1904. évi január hó 1-ől január hó 8-ig.

I. Születés.

Született: 12 fiú, 11 leány. Ezekből törvényes fiú, 11, leány 10; törvénytelen fiú: 1, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány — Összesen: 23.

II. Halálozás.

Elhalt: 6 fiú, 8 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 3, leány: 2; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 7 éven felüli fiú: 3, nő: 6. — Összesen: 14.

E szerint a születés a halálozást 9-cel múlja felül.

Elhaltak: Özv. Keller Ferencné, szül. Goldschmid Mária, izr. 74 éves, Simor-utca, 3. sz. — Saltzgruber Mária, rom. kath., 12 éves, Olaj-utca, 3. sz. — Kocsis Pál, Mihály rom. kath., 3 hónapos, Öreg-utca, 20 sz. — Nyerges-Bognár Katalin, rom. kath., 5 éves, Jancsárkúti dűlő. — Molnár Eszter-Mária, ev. ref., 3 hónapos, Kert-utca, 12. sz. — Viger Erzsébet, rom. kath., 16 éves, Felső-királysor, 28. sz. — Takács Károly, rom. kath., 3 napos, Kecskeméti-sor 1. sz. — Dobos János, ev. ref., napsz., 77 éves, néhai Horváth Rozália férje, Szt.-György kórház. — Deutsch Adolf, izr. vegyeskereskedő, 48 éves, Krausz Anna férje, Selyem-utca, 1. sz. — Hegedűs József, rom. kath., 15 éves, Erzsébet-ligetsor. — Berta Antal, rom. kath., 7 hónapos, Halász-utca, 13. sz. Szerencsés Mihályné, szül. Molnár Mária, rom. kath., 30 éves, Szt.-György kórház. — Vesprémi Istvánné, szül. Sürfőző Anna, rom. kath., 70 éves, Szt.-György kórház.

Kihirdetés.

Gaal István mészáros, Baja és Berényi Julianna, Székesfehérvár. — Süveges István, kisbirtokos és Kiss Teréz, Székesfehérvár. — Kódiás György, bolti szolga és özv. Pintér Istvánné, szül. Zsédöl Katalin, Székesfehérvár. — Robics Salamon, könyv- és papírkereskedő, Németsújvár, Vasn. és Braun Etel, Székesfehérvár. — Sziksz József, kisbirtokos és Szakmári Anna, Székesfehérvár. — Tóth Imre, kisbirtokos és Boda Anna Székesfehérvár. — Anlauf Imre-Kálmán, asztalossegéd és Branizza Julianna, Székesfehérvár. — Réti Mihály, kisbirtokos és Kullifai Erzsébet, Székesfehérvár. — Tomonár Ferenc, kőműves-segéd és Czentár Mária Székesfehérvár. Udvardi János, földm. napsz. és Kiss Anna, Székesfehérvár.

Eladó ingatlanok.

Székesfehérvárott, Belváros, Rózsautcában egy 6 (hat) szobából álló lakást és mellékhelyiségeket magában foglaló, őrí kényelemnek megfelelő lakház;

úgy a szféhérvári Belső hegyen a budai ut mentén fekvő 27 oktális szülő nyaraló lakkal — szabad kézből eladó.

A vételárra valamint egyéb feltételekre Dr. Saára Gyula ügyvédnél (Kossuth Lajos utca 8. sz.) nyerhető bővebb felvilágosítás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy 33 év óta fennálló

könyvkötő üzletemben

úgy a legegyszerűbb könyvkötést, mint a legdiszesebbet is, üzleti vagy könyvtári könyvek bekötése a legjuttányosabb árért pontosan elkészítenek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Friesz József,
könyvkötő

Szféhérvár, Iskola-utca 3. sz.

Thomas-salak

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászosok, lóhere, takarmány és kapásnövény valamint rét és legelőkre.

Ezen Thomas-salak hazánkban a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere“ védjegyű Thomas-salak származik a csehországi Thomas-művekből.

A „Lóhere“ védjegy kezesseget nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosítással szolgál a csehországi Thomas-művek dunántúli vezérképviselője:

SONNENFELD DÁVID, GYÖR.

Megrendelési hely Fejérmegye részére:

Weisz József

szénkereskedőnél, Székesfehérvár.

A Franklin-Társulat kiadása.

Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművei

55 kötetben és ennek kiegészítője, a hat testes kötetben

Teljes Magyar Shakspere.

Ép most jelent meg nemzeti irodalmunk eme korszakos gyűjteményének **negyedik sorozata**, s így most már 20 kötet került ki a magyar remekíróknak eme leggonoszabb és legdiszesebb kiadásából, melynek rendkívül nagy elterjedése a nemzet minden rétegében eddigéle szinte páratlan.

A most megjelent negyedik sorozatot különösen a **Széchenyi-kötet** teszi érdekessé. Ezt **Berzeviczy Albert** állította össze a legnagyobb magyar műveiből, s oly bevezetéssel látta el, mely essay-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a **kurucz-költészet** kötete is, melyet **Erdélyi Pál** szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül **Vörösmarty IV.** kötete, **Tompa II.** kötete és **Kisfaludy Sándor I.** kötete jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz **Heinrich Gusztáv** irt nagybecsű bevezetést.

A már előbb megjelent három sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte **Riedl Frigyes.**

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte **Vadnay Károly.**

Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Zoltány Irén.**

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte **Ferencci Zoltán.**

Kazinczy Ferenc műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Váczy János.**

Kölcsey Ferenc munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Angyal Dávid.**

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Kossuth Ferenc.**

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Koroda Pál.**

Szigligeti színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Bayer József.**

Tompa Mihály munkái I. kötet. Sajtó alá rendezte **Lévay József.**

Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Endrődi Sándor.**

Vörösmarty Mihály munkái I. II. és III. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta **Gyulai Pál.**

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítőjeként megjelent **Shakspere összes művei hat kötetbe** kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapják.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

(Budapest, IV., Egyetem-u. 4.)

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.